

اعتبار امر مختومه از دیدگاه فقه

بهرام احمد منش^۱، فیض الله صالحی^{۲*}

^۱ دانشجوی دکتری حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه آزاد یاسوج، یاسوج، ایران

^{۲*} قاضی دادگستری و مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد یاسوج، یاسوج، ایران (نویسنده مسئول)

چکیده

اعتبار امر مختومه از اصول اساسی و پذیرفته‌شده در علم حقوق و فقه بوده، حقوقدانان و فقها متفقاً به آن اعتقاد دارند. بررسی اعتبار امر مختومه در فقه، کمتر مورد عنایت واقع شده، با وجود قواعد آمره ناچیز در این خصوص، قاضی در مقام رسیدگی و صدور رأی محکم و انعطاف‌ناپذیر، جهت پیشبرد و تحقق رسیدگی عادلانه، با محدودیت روبروست. در قواعد و در جریان رسیدگی و نهایتاً صدور رأی، این عرصه وسعت بیشتر داشته و در دادرسی و قواعد شکلی، نظم دادرسی و فصل خصومت جایگاه والایی دارند. توجه به شرایط تحقق این قاعده و آثار آن، دامنه شمول آن در حقوق و تأثیرگذاری آن در مباحث آیین دادرسی و نتایج دعاوی، باعث توجه فقها به این موضوع شده است. بررسی نظری این مهم از طریق مطالعه و بررسی کتب فقهی و تألیفات حقوقی راهگشاست. اعتبار بخشیدن به احکام مراجع قضایی و لازم‌الاجرا نمودن آن، عدم تعقیب و محاکمه کیفری و مدنی مجدد طرفین دعوی که در گذشته با همین موضوع مورد رسیدگی واقع شده‌اند و همچنین جلوگیری از طرح شکایات تکراری و ایجاد نظم قضایی، از نتایج اعتبار امر مختومه است. حقوقدانان علی‌الخصوص، قضات و وکلای محترم که در بطن این‌گونه مسائل قرار دارند باید به موضوع اعتبار امر مختومه در فقه بیشتر توجه کنند تا نتایج فوق‌الذکر بدست آید.

واژه‌های کلیدی: اعتبار امر مختومه، فصل خصومت، احکام مراجع قضایی، نظم دادرسی

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۵، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۸، صفحات ۷۸-۹۴